

۱- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. اساس کار در تشبیه، وجه شبه است یعنی بین مشبه و مشبه‌به باید رابطه‌ی شباهت باشد. با این تعریف واژه‌های گزینه ی ۳، مشبه‌به‌های مناسبی برای مشبه‌های متن سؤال است. غواص خرد، دریای حقیقت، باران عشق، درخت دوستی، ظلمت جهل، خورشید رخ، دیو اجل، تشبیه بلیغ اضافی می‌باشند.

۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۴): باران شوق (تشبیه)، بار (استعاره مصرحه)، بیخ محبت (استعاره بالکنایه)

۳- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اصلی‌ترین بخش قصیده «ته اصلی قصیده» است زیرا مقصود اصلی شاعر را بیان می‌کند.

۴- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. (گونه زرد ← کنایه) («تر و بر» جناس ناقص اختلافی)، (گونه، لب، چشم و دل ← مراعات نظیر)، (آب و آتش ← تضاد) از آتش دل، لبم را خشک و از آب چشمم کنارم را تر گیر (لف و نشر مرتب) ۵- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. الف) سواد: ایهام تناسب، ۱- سیاهی، ۲- علم و دانش که با کتاب، خواندن و قرآن تناسب دارد.

ب) بام و بوم: جناس ناقص اختلافی

ج) بیاض موی سفید مانند نیم رنگ ماه است: تشبیه

د) مصراع دوم صامت «ز» و «را» تکرار شده است: واج‌آرایی

ه) حقیقت و مجاز: تضاد

۶- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه نوع اضافه‌ها همگی استعاری است.

گزینه (۱): خواب غفلت: تشبیه / گزینه (۲): حصار بردباری و شاهراه هدایت: اضافه تشبیهی / گزینه (۳): چراغ هدایت، پرده عصمت: اضافه تشبیهی

۷- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. هر کدام از قالب‌های شعر فارسی، گویندگان خاص خود را دارد که به اختصار معرفی می‌شوند.

معروف‌ترین گویندگان:

ترکیب بند: جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی، وحشی بافقی، محتشم کاشانی

مثنوی: نظامی، فردوسی، سعدی، مولوی، سنایی، عطار و...

قطعه: انوری، ابن یمن، پروین اعتصامی

غزل: سنایی، سعدی، مولوی، حافظ صائب، رهی معیری، شهریار

رباعی: بابا افضل کاشانی، خیام، عطار، مولوی

۸- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت سؤال آرایه‌های: تشبیه (چراغ جان)، استعاره (بت)، تضاد (برخیزد، بنشیند) و مراعات نظیر (چراغ، دود، روشن) وجود دارد.

۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در مصراع اول جمع و پریشان ← تضاد، مصراع دوم «مجمع پریشانی» پارادوکس

۱۰- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ی ۴، استعاره وجود دارد (دل ساغر). اما بیت فاقد تشبیه است.

۱۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

محتوای غزل در آغاز عاشقانه است اما با ظهور سنایی، شاعر عارف قرن ششم، معشوق زمینی غز جای خود را به معشوق آسمانی می‌دهد و غزل عارفانه پدید می‌آید.

۱۲- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

لعل: استعاره از «لب» / شیرین: ایهام: ۱- مزه شیرین، ۲- معشوقه فرهاد / «روی تو» مثل «روی لیلی» است، در نتیجه «لیلی» مجاز با علاقه کلیه است. آرایه «هوازنه» نیز مشهود است.

۱۳- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. دو واژه زمانی هم‌وزن هستند که تعداد و نظم هجاهای آن یکسان باشد.

(ش ناخت) (بیت) (عل کت)

(ج وان) (ابر) (بی دا)

U-U U - -

۱۴- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است.

گ (۱) مصراع اول صامت «ش» تکرار شده است، واج‌آرایی، کاستن و افزودن: تضاد

گ (۲) مزرع صبر و محصول ظفر: اضافه‌ی تشبیهی (تشبیه)، جوانی و پیری: تضاد

گ (۳) بود و نبود: تضاد، بیت فاقد آرایه‌ی جناس تام است.

گ (۴) غار غم: اضافه‌ی تشبیهی، غار و غارت: جناس ناقص افزایشی

۱۵- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. (زلف سمن: اضافه‌ی استعاری) (داغ دناامت و آبشار غم: اضافه‌ی تشبیهی)

۱۶- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بیت «۱» فاقد آرایه ایهام و حسن تعلیل است.

بیت «۲» (مردم: ایهام ۱. مردم ۲. مردمک چشم) (بالین دل: اضافه استعاری)

بیت «۳» (لعل: استعاره، تلمیح به داستان فرهاد و شیرین)

بیت «۴» (خون در جگر افتادن: کنایه از دردمندی) (نکته زلف تو، برتر از نافه تاتاری است: تشبیه)

۱۷- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت (۴) کنایه وجود دارد: «جگرسوختگان» کنایه از «دردمندان» / این بیت فاقد آرایه تشبیه است.

۱۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۱) تشبیه وجود ندارد. گزینه (۲): حجاب خامشی، تشبیه مرکب مصرع اول به مصرع دوم. گزینه (۳): تشبیه مرکب مصراع اول به مصراع دوم. گزینه (۴): باد مراد، مصراع دوم تشبیه بلیغ اسنادی است.

۱۹- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. (سکندر عزم [است] یعنی عزم او مانند عزم اسکندر است.) (دارافر [است] فرّ و شکوه او مانند دارا است. (فریدون رأی [است] رأی و اندیشه او مانند فریدون است.) (خضر الهام [است] الهام او مانند خضر پیامبر است.) (موسی کف: کف او مانند موسی است. اشاره به ید بیضای حضرت موسی دارد.) (محمد خلق: اخلاق پسندیده‌ی او مانند حضرت محمد (ص) است.) (عیسی دم: دم او مانند عیسی مرده را زنده می‌کند.) (جم فرمان: فرمان و دستورات او مانند جمشید است.) ۸ مورد تشبیه

۲۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (د، ه، ب، ج، الف)

د) تناقض: از تزلزل بنیاد، محکم می‌شود.

ه) ایهام: نقش شیرین

ب) تشبیه: ما سبزه‌ی بستان سرا هستیم

ج) اغراق: ناله‌ی ما کوه را از جا برداشت.

الف) تلمیح: به ماجرای مجنون با آهوان

۲۱- گزینه ی ۳ پاسخ صحیح است. پیدایش قطعه به آغاز شعر فارسی بازمی‌گردد، زیرا در شعر رودکی، قطعات زیبایی یافت می‌شود و ...

۲۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

بیت سؤال: «به دست عشق یکی ساز دلخراشم من / که تارم از رگ جان، نشتر است مضرابم»

در بیت فوق آرایه‌های: استعاره: (دست عشق)، تشبیه: (من ساز دلخراشم)، ایهام تناسب: تار = رشته و سیم - نوعی ساز که با ساز و مضراب تناسب دارد و مراعات نظیر وجود دارد.

۲۳- گزینه ی ۲ پاسخ صحیح است. در بیش‌تر قالب‌های شعر فارسی تکرار قافیه را عیب می‌شمارند فقط شاعر در قصیده می‌تواند قافیه را تکرار کند آن هم اگر تعداد ابیات قصیده از سی بیت تجاوز کند، تنها قالب شعری که شاعر می‌تواند پس از چند بیت، از قافیه‌ی قبلی استفاده کند، مثنوی است به دلیل آن‌که در مثنوی، قافیه‌ی هر بیت مستقل است.

- ۲۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۱، حسن تعلیل وجود ندارد؛ شاعر می‌گوید: اگر از کشتن عشاق به تنگ نیامدای، پس چرا در این زمینه تعلل و درنگ می‌کنی که این علت عقلی است، نه ادبی.
- آرایه‌های سایر ابیات درست است. گ ۲، استعاره‌ی مکثیه (بازوی عشق، عنان عقل) گ ۳، ایهام (طاق = یگانه - کمائی شکل). گ ۴، تناقض (خواب بیداری است)
- ۲۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گلگذار: تشبیه / گلستان جهان: اضافه تشبیهی / چمن: استعاره از جهان / سرو روان: استعاره از قامت یار
- ۲۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (سلام گرم و سخنان نرم: حس آمیزی، آمیختگی حس گویایی با حس لامسه). (از سخنان نرم او، سنگ‌ها آب می‌شوند: اغراق) (گرم و نرم و شرم: جناس ناقص اختلافی)
- ۲۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۳ آرایه‌ی لفّ و نشر وجود ندارد. در سایر ابیات این آرایه موجود است. (کاهی - افزایی: لفّ، سود و زیان: نشر) (زلف و روی: لفّ - شب و مهتاب: نشر) (اشک و آه: لفّ - آتش و سیلاب: نشر)
- ۲۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۴ (لفّ و نشر وجود ندارد. آرایه‌ی مقابل سایر ابیات درست است: گزینه ۱): کنایه (از پای افتادن - بی‌سر و پا بودن) / گزینه ۲): جناس (جام - جم) / گزینه ۳): تضاد (روز - شب)
- ۲۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
- عبارت گزینه ۱) در مورد رباعی نادرست است زیرا در رباعی مصراع اول، دوم و چهارم هم‌قافیه‌اند و مصراع سوم در برخی دوره‌ها بی‌قافیه است.
- ۳۰- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گ ۲) خط و خال چو قمر: تشبیه گ ۳) سرو قد، سبب زرخندان: اضافه‌ی تشبیهی گ ۴) گندم خال: اضافه‌ی تشبیهی
- ۳۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بازار: استعاره از «جهان» / با درویشی، منعم شدن: پارادوکس
- ۳۲- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت گزینه ۳، فاقد آرایه‌ی ایهام است. آرایه‌های مقابل سایر ابیات، درست است.
- ۳۳- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شعرای گزینه ۲ «همگی از سراینندگان مشهور چهار پاره‌اند.
- ۳۴- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت ۳ دارای اسلوب معادله و فاقد پارادوکس است.
- گزینه ۱) (ترگس: استعاره) (درد محبت عین درمان شد. پارادوکس)
- گزینه ۲) (لعل: استعاره) (حرف: مجاز از سخن)
- گزینه ۴) (کوس محبت: اضافه تشبیهی) (خورشید، کوس محبت کوفت: استعاره)
- ۳۵- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. گزینه ۲): شیخ و شاب / گزینه ۳): خطا و صواب / گزینه ۴): خاموش و غلغله
- ۳۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- شکلی که قافیه به شعر می‌بخشد، «قالب» نام دارد، پس تفاوت چگونگی قافیه، تفاوت قالب است و به عکس.
- ۳۷- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (تلخ و شیرین: تضاد) (ترشرویی: کنایه از اخم کردن) (سخن شیرین: حس آمیزی)
- ۳۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۱، لفّ و نشر مشوش وجود دارد: سر، دست: (لفّ) - جود، سجود
- (نشر) در سایر ابیات لفّ و نشر مرتب است.
- ۳۹- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه ۱) آب سر: مجاز از آب چشم (با علاقه کلیه) / گزینه ۳) «مفتعلن مفتعلن» مجاز از عروض (با علاقه جزئیه) / گزینه ۴) می، یعنی جام می (با علاقه‌ی محلیه)
- ۴۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (ب، د، الف، ج)
- ب) جناس: چون، چون
- د) کنایه: دل خون شدن، مصرع دوم: از دل برود هر آن که از دیده رود
- الف) ایهام تناسب: «مهر» ۱- عشق و محبت ۲- خورشید، با مفهوم خورشید با ماه و خورشید تناسب دارد.
- ج) تشبیه: گل رخسار (بلیغ اضافی)

- ۴۱- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درد عشق: تشبیه بلیغ اضافی است و فاقد وجه شبه می‌باشد. سایر ابیات وجه شبه دارد.
- گزینه ۱) چو شممع گر بسوزانی: تشبیه (سوزاندن وجه شبه)
- گزینه ۲) چشم چون صراحی: تشبیه (خون گریستن وجه شبه) / چو قرح - (خنده زنان وجه شبه)
- گزینه ۴) تو مانند لاله هستی (زیبایی وجه شبه) / تو چون شعله هستی (سرکشی وجه شبه)
- ۴۲- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- گ ۱) سینه و سینا (جناس ناقص اختلافی) / گ ۳) رنگین و ننگین (جناس ناقص اختلافی)
- گ ۲) جان و جا (جناس ناقص افزایی) / گ ۴) روان و روان (جناس تام)
- ۴۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در بیت متن آرایه‌های کنایه: «لاف زدن»، جناس تام: «سر، سر»، مجاز: «سر (اندیشه)»، مراعات نظیر: «سر و دل»، تلمیح: به حسین منصور حلاج از سربداران معروف، جناس ناقص: «یار، دار»، بیت فاقد تشبیه و استعاره مکثیه است.
- ۴۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چهار مورد درست است:
- (آتشین، ابتدا = -U) / (جدایی، مخاطب = -U) / (خاطر، خواندن = -) / (قصیده، فراخ = U-U)
- ۴۵- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ابیات «۱، ۲ و ۳» در بردارنده‌ی «ضرب المثل»، «سالی که نکوست از بهارش پیداست» و گزینه ۴) مفهومی متفاوت دارد.
- ۴۶- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (زنجیر زلف: تشبیه) («دیر و قیر»: جناس ناقص اختلافی) (بسته و خلاص، برآمدن و فروشدن: تضاد) بیت نیز دارای آرایه‌ی اسلوب معادله است.
- ۴۷- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دو واژه یا دو مصراع و یا دو بیت وقتی هم وزن هستند که تعداد و نظم هجاهای آن‌ها هم‌آهنگ باشد.
- واژه‌های سؤال: «آغاز، لطف، خواهش، بلند» با واژه‌های گزینه ۳: «معبود، عشق، دلبر، سراب» هم وزن‌اند.
آ	غ	ز	ل	ط	ف	خ	ا	ه	ش	ب	ک	د
-	-	U	-	U	-	-	-	-	-	U	-	U
م	ع	ب	و	د	ع	ش	ق	د	ل	ب	س	ر
- ۴۸- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ترتیب ابیات «د، الف، ب، ج»
- د) ایهام تناسب: تاب یعنی توان و مقاومت و در معنی گرما با سوختن تناسب دارد.
- الف) مجاز: خون مجاز از کشتن
- ب) حسن تعلیل: علت مشک فشان بودن صبحدم، آمدن باد صبا است.
- ج) تشبیه: تو مانند سرو هستی ... تو مانند باغ هستی.
- ۴۹- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت گزینه ۱): فاقد مجاز است. گزینه ۲): «عالم» مجاز از «مردم» به علاقه محلیه / گزینه ۳): «سر» در مصراع اول مجاز از «اندیشه» به علاقه محلیه / گزینه ۴): «گل» در مصراع اول مجاز از «بهار» به علاقه جزئیه
- ۵۰- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. گزینه ۱) تکرار واج «خ و ج» / گزینه ۳) تکرار واج «د» و «ر» / گزینه ۴) تکرار واج «م»
- ۵۱- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه ۲، حسن تعلیل وجود ندارد. آرایه‌های مقابل سایر ابیات درست است.
- گ ۱) اسلوب معادله در مصراع دوم - گ ۳) جناس: «دیده، دیدن»، «دیدن، چیدن» - گ ۴) حرف مجاز از سخن

آزمایشی سنجش

کل آرایه های ادبی سوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوین فراسوی راهی نوین

۵۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است.

الف) ایهام: شیرین ۱- معشوقه خسرو، ۲- مزه‌ی شیرین

ب) طره‌ی او مجمع پربشانی است: پارادوکس ج) ناوک چشم: اضافه‌ی تشبیه‌ی

د) اغراق ه) ساقی: استعاره از واسطه‌ی فیض الهی

۵۳- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی ۱) گوش هوش نبوش: تضمین المزدوج - گوش و گوش: جناس ناقص

اختلافی گزینه‌ی ۲) دل را صید کردی (استعاره مکنیه) آهوی وحشی: استعاره از دل (مصرحه)، تکرار «خوش»

گزینه‌ی ۳) دیده‌ی عقل: اضافه استعاره، چرخه و چرخ: جناس ناقص افزایشی

۵۴- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۴)، واج‌آرایی (س) موجود است اما بیت فاقد استعاره مصرحه است.

گزینه‌ی ۱): «دست و گردن» مراعات نظیر / مصراع دوم اسلوب معادله است.

گزینه‌ی ۲): «عالم» مجاز از «مردم» / «چشم به راه بودن» کنایه از «انتظار» است.

گزینه‌ی ۳): «محمل شوق» تشبیه / «شبنم تشنه» تشخیص است.

۵۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) تلمیح به داستان حضرت خضر و چشمه‌ی آب حیات ب) گوش دل اضافه‌ی

استعاره ج) «سیر، سر» و «که، به»: جناس ناقص د) عالم، مجاز از مردم عالم (حال و محل) ه) مصراع دوم واج

«س» تکرار شده است.

۵۶- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

در عصر مشروطه، قالب مستزاد در شعر نسیم شمال، بهار و ادیب‌الممالک فراهانی رواج داشته است.

۵۷- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. آرایه‌های مقابل ابیات «۱، ۳، ۴» کاملاً درست است.

بیت ۱) دستان ایهام دارد. ۱. دستان، پدر رستم ۲. مکر و حیله. حلقه در این بیت مجاز از زلف است با علاقه‌ی

جزئیه.

بیت ۳) طاووس و بوم ← تضاد، تلمیح به داستان آفرینش انسان و همچنین رانده شدن وی از بهشت دارد.

بیت ۴) مدام ایهام دارد. ۱. پیوسته و همیشه ۲. شراب، «در» در مصراع اول معنی «دروازه» می‌دهد و با «در» در مصراع

دوم جناس تام دارد.

۵۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. گ ۱) ناوک غمزه: اضافه‌ی تشبیه‌ی گ ۲) ورق آفتاب: اضافه‌ی تشبیه‌ی گ ۴) مهره‌ی

خورشید و مار شب: اضافه‌ی تشبیه‌ی

۵۹- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. قدیمی‌ترین ترجیع‌بند از فرخی سیستانی و زیباترین آن‌ها از سعدی و هاتف اصفهانی

است.

۶۰- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. (باده: مجاز از جام باده) (باد به دست: کنایه) (واج «س»، تکرار شده است: واج‌آرایی)

(باد و باده: جناس ناقص افزایشی)

۶۱- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. الف) جام: مجاز از شراب (محلّیه) ب) رنگ گفتار: حس‌آمیزی (آمیختگی حس بینایی

و گوئیایی) ج) وادی ایمن: تلمیح د) عاشق و معشوق: اشتقاق ه) زلف چون سلسله: تشبیه

۶۲- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. ترتیب ابیات: ج، ب، د، الف

ج) استعاره‌ی مکنیه: آغوش دار

ب) اغراق: گریه‌ی سنگ

د) تلمیح: داستان یوسف

الف) تشبیه: ابر بلا

آزمایشی سنجش

کل آرایه های ادبی سوم

۶۳- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

گ ۱) «ناظر و منظور»: اشتقاق، «سفر و حضر»: تضاد

گ ۳) «طلبل فراق»: اضافه‌ی تشبیه‌ی، حجاز: ایهام، ۱- سرزمین حجاز، ۲- نام دستگاه موسیقی، در معنای سرزمین حجاز

با عراق تناسب دارد. همچنین عراق نیز ایهام تناسب دارد.

گ ۴) کز و راست: تضاد، روان و روان: جناس تام، (روح و جاری)

۶۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۲): «دیوار دل» استعاره مکنیه است.

۶۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در این گزینه «تندباد حوادث» اضافه‌ی تشبیه‌ی و در بیت همه‌ی ارکان تشبیه (مشبه،

مشبه به، وجه شبه و ادات تشبیه) یافت نمی‌شود.

۶۶- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. «پیاده و مات»: ایهام، ۱- نام مهره‌های شطرنج، ۲- مات شدن و پیاده بودن، «چوگان عشق

و گوی مراد» اضافه‌ی تشبیه‌ی

۶۷- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۳، جان جهان، آفتاب استعاره‌ی مصرحه از معشوق، سایه‌وار: تشبیه

۶۸- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. در قالب مثنوی هر بیت قافیه مستقل دارد یعنی همه ابیات آن مصرع هستند. این قالب

شعری برای بیان داستان‌ها و مطالب طولانی است.

۶۹- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. جام: مجاز از شراب با علاقه محلّیه / ساقی: استعاره از واسطه فیض الهی / آبی: ایهام

(۱- آب، ۲- روتق و اعتبار)

۷۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

آوردن بیتی مصرع در اثنای قصیده را «تجدید مطلع» گویند که برای انتقال از موضوعی به موضوع دیگر و طولانی

ساختن قصیده است.

۷۱- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه‌ی ۱): «سر» مجاز از «قصد و اندیشه» / «شاهباز» استعاره از «معشوق» /

«مگس» استعاره از «عاشق» / «یار، یارا»: جناس، «شاهباز، مگس»: تضاد

۷۲- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. علاقه‌ی مجاز در بیت گزینه‌ی ۳ علاقه‌ی لازمیّه است (خون مجاز از کشتن) و در سایر

ابیات علاقه‌ی محلّیه (سر مجاز از اندیشه) (جهان مجاز از مردم) (جام مجاز از شراب)

۷۳- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. در قصاید مدحی چهار بخش تغزل، تخلص، تجدید مطلع و شریطه دیده می‌شود.

۷۴- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است.

الف) اغراق: موج او صد رود جیحون را غرق کرده است.

ب) پارادوکس: هر که در این حلقه‌ی دام است؛ آزاد است.

ج) ایهام: قلم کردن ۱. مانند قلم کرد (در معنای ابزار نوشتن) ۲. قلم کردن در معنای شکستن

د) تشبیه: تیغ فراق

ه) استعاره: ای صبا (با تو هستم) تشخیص یا استعاره مکنیه

۷۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در بیت سؤال آرایه‌های استعاره (بیخ عشق، بت)، تشبیه (تخم مهر)، مجاز (آب و گل) و

جناس (دل، گل) و (نشاندند، فشانند) وجود دارد.

۷۶- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. شعری که ردیف دارد، «مردف» خوانده می‌شود. پس واژه‌ای که به صورت یک کلمه‌ی

مستقل و به یک معنی در پایان بیت تکرار می‌شود، ردیف است نه قافیه، پس گزینه‌ی ۱، درست نیست. عبارات سایر

گزینه‌ها درست می‌باشد.

۷۷- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. قصیده شعری است که از نیمه‌ی قرن سوم ه. ق، در ادبیات فارسی به تقلید از شعر

عربی پدید آمد. این قالب شعری از آغاز شعر فارسی تا روزگار ما مورد توجه شاعران بوده، اما روزگار اقتدار و رواج

آن از قرن سوم تا ششم ه.ق است.

۷۸- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. زلف، مانند سیه خانه لیلی است: تشبیه نهفته، تلمیح به داستان لیلی و مجنون دارد.

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

آوین فراسوی راهی نوین

آزمایشی سنجش

کل آرایه های ادبی سوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

اوبن فراسوی راهی نوین

۷۹- گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

الف) واج آرایی، واج - تکرار شده

ب) اغراق

ج) نور و نار: جناس

د) پختگان و خامان: تضاد

۸۰- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. «الف»: عندلیب مست: استعاره از عاشق / «ب»: تلمیح به داستان حضرت سلیمان / «ج»:

قلب ایهام دارد (۱- عضو ماهیچه‌ای بدن، ۲- تقلب) / «د»: مهر و کین: تضاد

۸۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «الف»: لف و نشر / «ب»: منت پیک صبا را نکشیدم: تشخیص / «ج»: دستان: دستان (۱-

مکر و حيله، ۲- دست‌هایت)

۸۲- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۲) «بار گردون» تلمیح به آیه‌ای از قرآن دارد با این مفهوم که «بار امانت

الهی بر دوش زمین گذاشته شد».

۸۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. سیل حوادث: تشبیه / فردا: مجاز از روز قیامت / آباد و خراب: تضاد / خراب: ایهام

تناسب (۱- اهل خرابات و سرمست و عاشق، ۲- در معنی ویران که با سیل تناسب دارد.)

۸۴- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (بو: ایهام ۱- آنچه که استنمام می‌شود، ۲- امید و آرزو) (لعل: استعاره از لب) (آب

حیوان: تلمیح به داستان حضرت خضر، که آب حیوان در نزدش بود) (ظلمات افتادن: کنایه) (لعل می‌گون: تشبیه)

۸۵- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. در این بیت دو تشبیه وجود دارد:

۱) مرا چون نسیم مران، که راندن وجه شبه است. ۲) اشک من مانند گلنار است. وجه شبه (سرخي) حذف شده است.

گزینه‌ی ۱) قد چون سرو دلجو است (دلجو: وجه شبه)

گزینه‌ی ۲) من چون آهوی وحشی رمیدم (رمیدن: وجه شبه)

گزینه‌ی ۳) کسی که مثل ما میخواره، سرگشته، رند و نظر باز است که چهار وجه شبه دارد.

۸۶- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قانون: ۱- نظم و قانون ۲- نام سازی است.

۸۷- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. الف) کان سر که خاک شد از آسمان گذشت (پارادوکس) ب) آیتی: ایهام تناسب

۱. نشانه ۲. آیه قرآن که با تفسیر تناسب دارد. ج) شیخون هوس: اضافه‌ی استعاری د) اسلوب معادله

۸۸- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه (۳): «زلف مشکبار»: تشبیه / «لعل»: استعاره مصرّحه از «لب» / «تو، من»:

تکرار

۸۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. چراغ عشق: تشبیه، چشم عقل: اضافه‌ی استعاری، عقل: مجاز از انسان‌های عاقل، عشق

و عقل: تضاد

۹۰- گزینه‌ی ۲ پاسخ صحیح است. افتادگی و تواضع برای من مانند عصا و تکیه‌گاه است (تشبیه)

کلیم ایهام دارد ۱- کلیم (شاعر) ۲- موسی کلیم‌الله کلیم و عصا ← تناسب (مراعات نظیر) است و تلمیح به

داستان حضرت موسی (ع) و عصای او دارد. (معجزه‌ی حضرت موسی (ع)) در این بیت آرایه‌ی تضاد وجود ندارد.

۹۱- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «الف»: رخ افروخته یار از ماه فلک زیباتر است: تشبیه برتر

«ب»: از بی حاصلی، حاصل گرفتم: پارادوکس

«ج»: خون: مجاز از مرگ با علاقه لازمی

«د»: گوشه: ایهام تناسب (۱- زاویه، ۲- گوشه موسیقی، گوشه، نوا)، مطرب: تناسب

«ه»: تمام روی زمین از آب دیده تر شد: اغراق

آزمایشی سنجش

کل آرایه های ادبی سوم

طراح و گردآورنده : مهرداد امجدیان

اوبن فراسوی راهی نوین

۹۲- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در ادبیات «۲، ۳ و ۴» تشبیه وجود دارد، اما بیت ۱ فاقد تشبیه است.

گزینه‌ی ۲) در نکویی مانند دیبای خطایی و در نظافت و پاکی مانند باران بهاری هستی.

گزینه‌ی ۳) قد تو در بلندی از سرو برتر است و سرو با همه‌ی راست قامتی و اعتدال مانند تو نیست و ...

گزینه‌ی ۴) ملک وجود: اضافه‌ی تشبیهی سلطان خیال: اضافه‌ی تشبیهی

۹۳- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در ابیات موارد «الف، ج» هریک سه تشبیه وجود دارد:

الف: چون صبح دامن جان را - گریبان تو مطلع خورشید شد - خورشید جمال

ج: تنم مانند موی شده - درد فراق - دل مانند نال شده

۹۴- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بلندترین قصیده زبان فارسی سروده قآنی شیرازی و در ستایش امام علی (ع) است.

۹۵- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نابردار: ایهام (۱- ناجوانمرد، ۲- برادر ناتنی) / پریشان‌گوی: کنایه از بیهوده‌گو / مصوت «ا»

و صامت «د» تکرار شده است: واج آرایی یا نغمه حروف

۹۶- گزینه‌ی ۴ پاسخ صحیح است. بیت فاقد استعاره‌ی مصرحه است. در ابیات دیگر این استعاره وجود دارد.

گزینه‌ی ۱) سرو و لعل به ترتیب استعاره از قد و لب است.

گزینه‌ی ۲) خورشید: استعاره از معشوق

گزینه‌ی ۳) ماه در مصراع دوم استعاره از معشوق

۹۷- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. در بیت «۱» صبح خندان ← استعاره مکنیه و فاقد آرایه‌ی «ایهام» است.

۹۸- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دو چشمانت مانند رهی روشن: تشبیه / نگاهت مانند باده‌ای در جام مینایی: تشبیه / لب‌ت

هم‌رنگ خون لاله: تشبیه / خون لاله: استعاره مکنیه، قصر پرنور: استعاره از وجود معشوق

۹۹- گزینه‌ی ۱ پاسخ صحیح است. جام جهان‌نما: استعاره از دل عارف / پست و مست و دست: جناس ناقص اختلافی /

کعبه‌ی نیست: اضافه‌ی تشبیهی / هشیارترین خلق مست: پارادوکس، بیت دارای آرایه‌ی اغراق است.

۱۰۰- گزینه‌ی ۳ پاسخ صحیح است. قدیمی‌ترین مستزادها از قرن «پنجم» ه. ق پدید آمده‌اند.